

prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă (D.Dubcovețchi)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N.Simciuc, I.Țurcan, Iu.Cotruță)

ÎNCHEIERE

20 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea admisibilității recursului declarat de Marcocean Vera, reprezentată de avocatul Liliana Bînzari,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dragomir Igor împotriva Verei Marcocean și Lilia Clemenciuc cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere și cererea reconvențională depusă de Marcocean Vera împotriva lui Dragomir Igor cu privire la constatarea nulității recipiselor,

împotriva deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de Morcocean Vera, reprezentată de avocatul Liliana Bînzari, a fost admis apelul declarat de Dragomir Igor și a fost casată hotărârea din 13 martie 2017 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, și emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La data de 25 februarie 2014, Dragomir Igor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Verei Marcocean și Lilia Clemenciuc cu privire la încasarea datoriei în sumă de 19000 de euro, și a cheltuielilor de judecată în sumă de 9000 de lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 22 mai 2008 Marcocean Vera și fiica ei Clemenciuc Lilia, au împrumutat suma de 6000 euro pe un termen de un an, depunând în gaj casa de locuit din XXXXX.

Ulterior, au mai luat cu împrumut, 2000 euro la 26 iunie 2008, 1000 euro la 26 noiembrie 2008, 2000 euro la 27 noiembrie 2008, 5000 euro la 19 februarie 2011, 3000 euro la 18 mai 2011, pentru ce au fost eliberate recipisele corespunzătoare și ulterior, confirmate prin recipise repetate la 18 mai 2011 și 15 mai 2012, termenul restituirii banilor fiind 22 mai 2009, 18 noiembrie 2011 și 19 februarie 2012.

A relatat că pîrîtele nu și-au onorat obligația de a restitui banii împrumutați. Chiar mai mult la cerințele lui, pîrîtele îl ignoră și de fiecare dată îl amîna cu restituirea împrumutului, motivînd că doresc să acumuleze o sumă mai mare pentru restituire și multe alte motive la baza cărora stă înșelăciunea.

A declarat că deoarece pîrîtele refuză să-i restituie suma, reclamantul a fost nevoit să se adreseze cu cerere de chemare în judecată.

Prin hotărârea din 02 aprilie 2014 a Judecătorei Ștefan Vodă, cererea de chemare în judecată a fost admisă și s-a încasat în mod solidar de la Marcocean Vera și Clemenciuc Lilia în beneficiul lui Dragomir Igor, datoria în sumă de 19000 euro și cheltuielile de judecată în sumă de 9000 lei.

Prin decizia din 04 decembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Marcocean Vera și Clemenciuc Lilia, s-a casat hotărârea din 02 aprilie 2014 a Judecătorei Ștefan Vodă și pricina a fost restituită pentru rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În cadrul procesului de judecată, la data de 26 martie 2015, Marcocean Vera a depus cerere reconvențională împotriva lui Dragomir Igor, concretizată prin cererile din 17 iulie 2015 și 16 decembrie 2015, prin care a solicitat declararea nulității recipiselor din 18 mai 2011 și din 19 februarie 2011, pe motivul ficțiunii acestora.

În motivarea cererii reconvenționale, s-a menționat că fiica ei Clemenciuc Lilia, a împrumutat de la pîrît suma de 7800 euro, în cîteva tranșe, pentru a pleca la muncă peste hotare. Pîrîtul i-a pus condiție fiicei ei că, îi acordă împrumutul cu o dobîndă lunară de 5% din fiecare sumă împrumutată, fără menționarea acestui fapt în recipisă, ea fiind inclusă în suma totală ca și luată cu împrumut. Fiica ei a acceptat, crezînd că va reuși în scurt timp să restituie banii, însă circumstanțele au determinat-o să mai împrumute și alte sume, în aceleași condiții.

A comunicat că, pîrîtul a insistat ca recipisele să fie scrise din numele ei, dar să fie semnate și de către fiica ei. La fel, a cerut să fie indicat că, ea pune în gaj casa ei situată în or. Ștefan Vodă, str. Victoriei 23. Fiica a plecat peste hotare le finele anului 2008, însă nu a avut posibilitatea de a întoarce banii imediat. A început să întoarcă treptat chiar din ianuarie 2009. Ultima sumă i-a fost transmisă pîrîtului în aprilie 2014. Fiica ei i-a restituit pîrîtului în total suma de 10500 euro.

A invocat că a semnat acele două recipise, deoarece pîrîtul a asigurat-o că nu le va folosi. Recipisa a fost scrisă de către pîrît, ea doar a semnat-o, deoarece nu poate scrie în grafie latină. De la pîrît nu a primit niciodată bani. Sumele de 3000 euro și 5000 euro sînt dobînze calculate de pîrît, la sumele pe care i le-a împrumutat fiicei. Pîrîtul nu a vrut să semneze că primea de la ea bani, care erau trimiși de fiica ei, în schimb o pune să semneze alte recipise.

Totodată, la 14 mai 2015, Dragomir Igor a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Marcocean Vera cu privire la încasarea datoriei de 3000 euro în temeiul recipisei din 15 mai 2012 și cheltuielile de judecată în sumă de 1373 lei.

La data de 24 septembrie 2015, Dragomir Igor a mai depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Marcocean Vera cu privire la încasarea datoriei în sumă de 3000 euro, în temeiul recipisei din 27 septembrie 2012, și cheltuielile de judecată în

sumă de 1431 lei.

Prin încheierile din 01 iulie 2015 și respectiv 16 decembrie 2015 a Judecătoriei Slobozia, r-ul Ștefan Vodă, cauzele civile nr.2-108/15, 2-294/15 și 2-598/15 la cererile de chemare în judecată depuse de Dragomir Igor împotriva lui Marcocean Vera și Clemenciuc Lilia, au fost conexate într-o singură cauză, atribuindu-i-se nr.2-108/15.

Prin hotărârea din 13 martie 2017 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă cererea de chemare în judecată depusă de Dragomir Igor a fost admisă parțial. S-a încasat de la Marcocean Vera în beneficiul lui Dragomir Igor datoria în sumă de 8000 euro, sau echivalentul acestei sume în valuta națională a RM la ziua executării hotărârii. În rest, în partea încasării datoriei de la Clemenciuc Lilia, încasării de la Marcocean Vera a datoriei în suma de 3000 euro, în temeiul contractului de împrumut din 27 septembrie 2012 și încasării de la Marcocean Vera a dobânzilor de întârziere, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Cererea reconvențională depusă de Marcocean Vera privind constatarea nulității recipiselor, a fost respinsă ca neîntemeiată. S-a încasat de la Marcocean Vera în beneficiul lui Dragomir Igor suma de 3000 lei, cu titlu de compensare a taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și 1000 lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de avocatul Liliana Bînzari în interesele Verei Marcocean. S-a admis apelul declarat de Dragomir Igor. S-a casat hotărârea din 13 martie 2017 a Judecătoriei Căușeni sediul Ștefan Vodă, în partea respingerii cerințelor de încasare a datoriei de 3000 euro și a dobânzii de întârziere, și s-a emis în această parte o nouă hotărârea prin care: S-a admis parțial cerințele lui Dragomir Igor. S-a încasat de la Marcocean Vera în beneficiul lui Dragomir Igor datoria în mărime de 3000 (trei mii) euro în baza recipisei din 27 septembrie 2012 și dobânda de întârziere în sumă de 1650 (o mie șase sute cincizeci) euro. În rest, cerințele privind încasarea dobânzilor de întârziere s-au respins ca neîntemeiate. S-a încasat de la Marcocean Vera în beneficiul lui Dragomir Igor, taxa de stat proporțional părții admise din acțiune, în mărime de 139,50 de euro, sau echivalentul în lei a acestei sume la data executării hotărârii. În rest, hotărârea primei instanțe s-a menținut. S-a încasat de la Marcocean Vera în beneficiul lui Dragomir Igor, dobânda de întârziere după emiterea hotărârii instanței de fond pentru perioada 13 martie 2017 – 20 octombrie 2017 în sumă de 330 de euro, taxa de stat pentru examinarea cererii de apel în sumă de 112, 50 de euro sau echivalentul în lei a acestor sume la data executării hotărârii, și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2000 de lei.

La adoptarea soluției instanța de apel a invocat că consideră corectă concluzia instanței de fond privind respingerea pretențiilor lui Dragomir Igor de încasare a datoriei în mod solidar și de la Clemenciuc Lilia, or, recipisele de împrumut a banilor, sunt semnate doar de Marcocean Vera.

Instanța de apel a considerat că prima instanță, nu a ținut cont și a ignorat prevederile legislației în vigoare, cu privire la încasarea dobânzii de întârziere

solicitare de către Dragomir Igor. În conformitate cu art.585 Cod civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Conform art.619 alin.(1) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Instanța de apel a menționat că reclamantul/apelant Dragomir Igor a solicitat încasarea în beneficiul său a dobânzii de întârziere de 5% anual, de la suma împrumutată, menționând că așa a fost înțelegerea între ei. Astfel, dat fiind faptul că rata de bază a Băncii Naționale plus 5% peste rata de bază, ar constitui cu mult peste suma solicitată, de reclamant în calitate de dobândă de întârziere, instanța v-a încasa dobânda în mărime de 5% anual, după cum a solicitat împrumutătorul/apelant. Totodată, art.267 alin.(1) Cod civil, prevede că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Astfel, instanța de apel a considerat că prima instanță neîntemeiat a respins cerința reclamantului/apelant Dragomir Igor privind încasarea de la Marcocean Vera a dobânzii de întârziere, iar ca consecință, este necesar de a casa hotărârea primei instanțe în această parte și a emite o nouă hotărâre, de admitere a pretenției respective, în sensul expus.

Mai mult ca atât, instanța de apel a menționat că potrivit art. 217 alin.(1) Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual.

Instanța de apel a relatat că conform raportului de expertiză nr. 1353 din 08 decembrie 2016, s-a concluzionat că, semnăturile de pe fiecare din cele patru recipise din 19 februarie 2011, 18 mai 2011, 15 mai 12 și 27 septembrie 2012, au fost efectuate probabil de către însăși Marcocean Vera, iar în ședința de judecată a primei instanțe și în cererea reconvențională au menționat că, pîrțile au semnat recipisele, prin influență, însă nu au prezentat probe privind sesizarea organului de poliție și nici Procuratura cu o plîngere pe acest caz.

În această ordine de idei, instanța de apel a considerat declarative argumentele apelantei, precum că nu ea a primit banii împrumutați, și totodată apreciază ca întemeiată concluzia instanței de fond privind respingerea cererii reconvenționale, or, la materialele dosarului nu au fost prezentate careva probe care să demonstreze nulitatea recipiselor din speță.

De asemenea, instanța de apel a considerat declarative argumentele apelantei privind faptul că banii din litigiu au fost împrumutați de către fiica ei Clemenciuc Lilia și că aceasta i-i trimitea bani ca să-i întoarcă datoria lui Dragomir Igor, or, conform art.644 Cod civil, existența temeiurilor ce conduc la stingerea obligației, precum și însuși faptul stingerii obligației urmează să fie legalizate în modul respectiv.

Conform regulii generale, stingerea obligației se legalizează prin aceleași modalități ca și adoptarea ei. În conformitate cu art.210 Cod civil, forma scrisă este obligatorie, în dependență de faptul cine este partea (persoană juridică, persoană fizică), precum și de suma actului juridic (în cazul respectiv, valoarea executării). Debitorul care nu a profitat de dreptul, ce i-a fost acordat, de a cere ca primirea executării să aibă loc în forma sus-indicată își asumă riscul efectelor nerespectării formei scrise a actului juridic.

La 16 ianuarie 2019, Marcocean Vera, reprezentată de avocatul Liliana Bînzari a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea în care a fost admisă acțiunea inițială, emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a acțiunii reconvenționale.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele necesare pentru examinarea obiectivă a cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material și procedural și nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei integrale la 25 octombrie 2018 (f.d.171), însă la materialele dosarului nu se regăsește dovada recepționării acesteia.

Prin urmare, recursul declarat la data de 16 ianuarie 2019 se consideră a fi depus în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Marcocean Vera, reprezentată de avocatul Liliana Bînzari este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Marcocean Vera, reprezentată de avocatul Liliana Bînzari, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Marcocean Vera, reprezentată de avocatul Liliana Bînzari, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Marcocean Vera, reprezentată de avocatul Liliana Bînzari.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru